

Sygn. akt I ACa 1268/16

IACz 1870/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Regina Kurek (spr.) SSA Barbara Baran
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko E. N.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 3 lutego 2016 r. sygn. akt I C 233/12 oraz zażalenia powódki na postanowienie zawarte w punkcie II tegoż wyroku

1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wymienioną w nim kwotę „6 504zł” zastępuje kwotą „9 767 zł (dziewięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt siedem złotych)”;

2. oddala apelację;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6 033zł (sześć tysięcy trzydzieści trzy złote) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

SSA Regina Kurek SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Baran

Sygn. akt I ACa 1268/16

I ACz 1870/16

UZASADNIENIE

Powódka A. B. w pozwie skierowanym przeciwko E. N. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kwoty 26.366,99 USD przy przeliczeniu według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonana, wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym liczonymi od dnia 16 listopada 2009 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w kwocie 3814 zł.

Na uzasadnienie powyższego żądania powódka podała, iż w dniu 15 listopada 2005 r. udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 50.000 USD z terminem spłaty do dnia 15 listopada 2009 r. Strony umowy ustaliły, iż w sytuacji braku zapłaty całej sumy zadłużenia w w/w terminie pozwana będzie zobowiązana do dodatkowej zapłaty odsetek w wysokości 10% niespłaconej części kapitału – aż do ostatecznej spłaty całej kwoty zadłużenia. Początkowo pozwana wywiązywała się z warunków zawartej umowy jednakże ok. 3 lata przed złożeniem pozwu zaprzestała spłacać zaciągniętą pożyczkę. Obecnie kwota zadłużenia pozwanej wobec powódki z tego tytułu wynosi 26.366,99 USD (suma główna) oraz odsetki z tytułu opóźnienia liczone od dnia 16 listopada 2009 r. w wysokości 10 % w stosunku rocznym. Ponieważ obydwie strony swoje miejsce zamieszkania mają w USA, powódka w dniu 17 listopada 2009 r. złożyła powództwo o zapłatę przeciwko pozwanej przed Sądem amerykańskim – Sądem Okręgowym Okręgu C., S. I., który orzeczeniem z dnia 22 lutego 2010 r. nakazał pozwanej aby zapłaciła powódce kwotę 28.438,49 USD, na którą złożyły się: niezwrócona część pożyczki w kwocie 26.366,99 USD, koszty adwokackie – 1661,50 USD oraz koszty postępowania – 409 USD.

Powódka podała, iż uzyskanie przez nią w/w orzeczenia nie doprowadziło do odzyskania pożyczonych pozwanej pieniędzy. Co więcej jak się okazało w trakcie postępowania przed sądem polskim o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu zagranicznemu, pozwana przed sądem amerykańskim w dniu 11 lutego 2010 r. złożyła wniosek o ogłoszenie bankructwa, które zostało ogłoszone z dniem 9 czerwca 2010 r. Z tego też powodu niepowodzeniem zakończyło się zainicjowane przez powódkę postępowanie przed Sądem Okręgowym w Krakowie w przedmiocie stwierdzenia wykonalności orzeczenia sądu państwa obcego z dnia 22 lutego 2010 r.

Powódka podniosła, iż z uwagi na fakt, że jurysdykcja sądu amerykańskiego w sprawie o zwrot pożyczki nie jest wyłączna, zatem zgodnie z art. 1103 ze zn. 7 pkt 4 k.p.c. nie ma przeszkód prawnych, aby powódka mogła wytoczyć sprawę przed sądem polskim – bowiem w niniejszym przypadku łącznik stanowi posiadanie przez pozwaną w Polsce majątku kwalifikowanego znaczną wartością w stosunku do wartości przedmiotu sporu – tj. lokalu mieszkalnego nr (...) o pow. 48,8 m² położonego w K. przy ul. (...), a nadto przysługującego pozwanej względem (...) sp. z o.o. w K. prawa do żądania zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży lokalu nr (...) o pow. 36 m² położonego w K. przy ul. (...), które to roszczenie wynika z przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 12 kwietnia 2001 r. (Rep. A nr (...)) i które zostało ujawnione w dziale (...) księgi wieczystej. Nadto w ocenie powódki w myśl art. 1098 k.p.c. wydanie wyroku sądu amerykańskiego nie stanowi przeszkody dla zajmowania się przedmiotową sprawą przez sąd polski, w szczególności w świetle odmowy stwierdzenia jego wykonalności. Powódka podniosła również, iż nie stanowi przeszkody w dochodzeniu zgłoszonego roszczenia fakt uzyskania przez pozwaną postanowienia o bankructwie przed amerykańskim sądem upadłościowym. Wskazała, iż pomimo, że przepisy tytułu(...)ustawy prawa upadłościowe i naprawcze stanowią *lex specialis* wobec przepisów księgi (...) części IV kodeksu postępowania cywilnego – to w żaden sposób nie można przyjąć, iż postanowienie upadłościowe amerykańskie mogłoby być uznane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, choćby z uwagi na treść art. 392 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego (sprzeczność z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP) oraz w świetle unormowań art. 491 ze zn. 1 i n. prawa upadłościowego i naprawczego (tzw. upadłość konsumencka). Powódka podniosła, iż amerykańskie prawo upadłościowe w przeciwieństwie od europejskiego jest uważane za najbardziej łagodne, przepisy tego prawa różnią się w wielu fundamentalnych aspektach dotyczących: możliwości oddłużania, instytucji zajmujących się tymi sprawami, czy też istnienia specjalnych agend wpierających dłużników. Przepisy te nie mogłyby odnieść skutku na terenie Polski, tym bardziej że pozwana w toku postępowania upadłościowego nie wskazała, iż posiada majątek w Polsce, czym mogła doprowadzić w błąd sąd upadłościowy. Zdaniem powódki pozwana wyłącznie w celu uniknięcia odpowiedzialności wobec powódki z pełną świadomością nie podjęła obrony w sprawie przed sądem amerykańskim a złożyła wniosek o ogłoszenie bankructwa, czym doprowadziła do pokrzywdzenia powódki. Takie zaś działanie musi być oceniane jako naruszające zasady współżycia społecznego i nie może w żaden sposób podlegać ochronie.

Pozwana E. N. wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W pierwszej kolejności pozwana podniosła zarzut powagi rzeczy osądzonej, wskazując, iż o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona przez sąd amerykański. Zarzut ten oraz wnioski o odrzucenie pozwu powódka ostatecznie cofnęła na rozprawie w dniu 08 lutego 2013 roku (k. 191 v)

Następnie wskazała, iż roszczenie powódki nie jest zasadne. Bowiem wobec pozwanej została ogłoszona przez sąd amerykański upadłość na zasadach (...) Rozdziału 7 Prawa Upadłościowego USA obejmująca zwolnienie dłużnika z długów objętych postępowaniem upadłościowym tzw. „discharge of debtor”. Zwolnienie to zwalnia dłużnika z odpowiedzialności za długi, które zostają umorzone i zapobiega możliwości ściągnięcia od dłużnika tych długów przez wierzycieli. Należność zaś objęta wyrokiem Sądu Okręgowego Okręgu C. z dnia 22 lutego 2010 r. była przedmiotem tego postępowania upadłościowego. Pozwana wskazała, iż bankructwo typu C. 7 – Rozdziału 7 Kodeksu Upadłościowego USA to proces pełnej likwidacji zadłużenia a powódka nie skorzystała z możliwości zaskarżenia wniosku o umorzenie długów poprzez bankructwo na co miała 60 dni. Pozwana wyjaśniła, iż wraz ze złożeniem wniosku o bankructwo w USA uruchamiany jest tzw. „automatic stay”, czyli proces automatycznej ochrony przed wierzycielami zabraniający im dochodzenia należności w czasie toczącej się sprawy o bankructwo. Z tych też względów pozwana zaniechała obrony w sprawie o zapłatę z powództwa powódki. W ocenie pozwanej ogłoszenie upadłości na podstawie Rozdziału 7 Prawa Upadłościowego USA jest niejako odpowiednikiem polskiej procedury ogłoszenia upadłości likwidacyjnej, na podstawie którego przeprowadzona jest likwidacja w procesie ogłaszania bankructwa tj. sprzedaż niewyłączonej z masy upadłościowej własności dłużnika oraz podział między wierzycieli uzyskanych środków. Jeżeli natomiast tych środków brak zadłużenie zostaje umorzone. Pozwana podniosła także, iż należność powódki nie znajduje się w kategorii długów wyłączonych z ogłoszenia upadłości do których należą m.in.: należności publicznoprawne, kredyty studenckie, opłaty i kary urzędowe, alimenty, podatki. Nie została także wyłączona na skutek oświadczenia pozwanej.

W dalszej części odpowiedzi na pozew pozwana podała, iż umowa pożyczki, którą zawarły strony jest związana z więcej niż jednym państwem. Miejsce jej zawarcia, waluta, język, miejsce zamieszkania stron, miejsce zapłaty jest związane z USA. Z Polską wiąże umowę jedynie fakt, że strony są obywatelkami polskimi oraz to że niniejsze postępowanie toczy się przed sądem polskim. Wobec powyższego zdaniem pozwanej zastosowanie znajdują przepisy ustawy Prawo Prywatne Międzynarodowe z dnia 4 lutego 2011 r. regulującej właściwość prawa dla stosunków z zakresu prawa prywatnego związanych z więcej niż jednym państwem. Zgodnie z art. 4 ust.1 wymienionej ustawy w przypadkach określonych w ustawie można dokonać wyboru prawa właściwego. Zdaniem pozwanej strony umowy pożyczki dokonały takie wyboru tj. wyboru prawa USA, stanu I.. Dlatego też w jej ocenie aby ocenić możliwość dochodzenia roszczenia przed sądem polskim należy brać pod uwagę w/w prawodawstwo.

Finalnie pozwana zarzuciła również, iż w znacznej części uregulowała należność dochodzoną w przedmiotowej sprawie tj. ponad kwotę podaną przez powódkę. Podała, iż uregulowała pożyczkę w 24 ratach po 1268,13 USD co daje łącznie kwotę 30.435,12 USD. Nadto powódka otrzymała od niej czek na kwotę 300 USD oraz markowe ubrania o znacznej wartości w tym futro z norek o wartości 7000 USD i inne o wartości 1200 USD. Łącznie więc pozwana uregulowała kwotę 38.935,12 USD a więc w jej ocenie do zapłaty pozostało 11.064,88 USD, gdyż strony ustaliły, że nie będą naliczane odsetki od zaległości. Wyrokiem z dnia 3 lutego 2016r Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanej E. N. na rzecz powódki A. B. kwotę 26.366,99 USD wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10 % w stosunku rocznym liczonymi od 16 listopada 2009 roku do dnia zapłaty a nadto zasądził od pozwanej E. N. na rzecz powódki A. B. kwotę 6.504,00 tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie takie Sąd Okręgowy wydał po ustaleniu następującego stanu faktycznego :

W dniu 15 listopada 2005 r. strony zamieszkałe w USA, zawarły umowę pożyczki, na podstawie której powódka A. B. pożyczyła pozwanej E. N. kwotę 50.000 USD. Całą kwotę pożyczki wraz z odsetkami pozwana E. N. zobowiązała się spłacić do dnia 15 listopada 2009 r. Strony ustaliły, iż miesięczna rata spłaty pożyczki płatna począwszy

od 15 grudnia 2005 r. będzie wynosić 1268,13 USD i będzie obejmować kapitał oraz odsetki. W pkt (...)strony przewidziały, iż niniejsza pożyczka będzie oprocentowana w wysokości 10% od niespłaconej części kapitału aż do ostatecznej spłaty. Płatności objęte umową miały być płatne w prawnym środku płatniczym USA w natychmiastowo dostępnych środkach. Pkt(...)umowy stwierdzał, iż jeżeli wystąpią pewne zdarzenia zobowiązania wynikające z umowy staną się natychmiast należne bez wzywania pożyczkobiorcy do zapłaty. Zdarzeniami tymi były: niespłacanie przez pożyczkobiorcę kwoty należnej na podstawie umowy w całości w dniu płatności lub przed tym terminem, śmierć pożyczkobiorcy, wszczęcie postępowania upadłościowego z udziałem pożyczkobiorcy w roli dłużnika, wniosek o wyznaczenie syndyka dla pożyczkobiorcy, przeprowadzenie cesji generalnej na rzecz wierzycieli pożyczkobiorcy, niewypłacalność pożyczkobiorcy. W pkt(...)strony zastrzegły, że jeżeli nastąpi niedotrzymanie warunków umowy jaki przewidziano w pkt (...)niespłacona część kwoty kapitału będzie oprocentowana od dnia wystąpienia tego zdarzenia w skali roku w wysokości 10%. W myśl pkt 11 umowy, prawem właściwym zgodnie z którym umowa miała być interpretowana i egzekwowana było prawo S. I. a pożyczkobiorca wyraził zgodę na podporządkowanie się jurysdykcji dowolnego sądu właściwego z siedzibą w C., I., na wypadek jeżeli będą musiały zostać podjęte jakiegokolwiek działania w celu egzekucji należności z niniejszej umowy.

Pozwana E. N. nie wywiązała się w całości ze spłaty udzielonej jej przez powódkę pożyczki. W związku z tym w dniu 17 listopada 2009 r. powódka złożyła pozew o zapłatę przeciwko E. N. do Sądu Okręgowego Okręgu C., S. I.. Sąd ten w dniu 22 lutego 2010 r. wydał wyrok, w którym nakazał E. N., aby ta zapłaciła A. B. kwotę 28.438,49 USD, na którą złożyły się: niezwrócona część pożyczki w kwocie 26.366,99 USD, koszty adwokackie – 1662,50 USD oraz koszty postępowania – 409 USD. E. N. nie podjęła się obrony w w/w postępowaniu przed sądem amerykańskim, mimo, iż odpis pozwu został jej doręczony w dniu 1 grudnia 2009 r. Bowiern przed wydaniem orzeczenia w sprawie o zapłatę, tj. w dniu 11 lutego 2010 r. E. N. złożyła wniosek do sądu amerykańskiego o ogłoszenie bankructwa, które wobec wnioskodawczyni zostało ogłoszone w dniu 9 czerwca 2010 r. Ogłoszenie bankructwa E. N. na terenie USA odbyło się na podstawie C.(...)Kodeksu Upadłościowego USA, a wierzytelność A. B. wynikająca z umowy pożyczki objęta była tym bankructwem.

Wskutek ogłoszenia upadłości został wydany tzw. „discharge of debtor” tj. zwolnienie dłużnika z długów objętych postępowaniem upadłościowym. Po złożeniu wniosku o bankructwo E. N. objęta została procedurą ochroną przed wierzycielami tzw. automatic stay – nakazem sądowym zabraniającym wierzycielom dochodzenia należności w czasie toczącego się postępowania o bankructwo.

Ogłoszenie bankructwa E. N. spowodowało, że powódka nie mogła wszcząć wobec niej postępowania egzekucyjnego w oparciu o wydany w dniu 22 lutego 2010 r. wyrok sądu amerykańskiego i tym samym utraciła możliwość zaspokojenia swej wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki zawartej z pozwaną. W związku z tym powódka złożyła w Sądzie Okręgowym w Krakowie wniosek o stwierdzenie wykonalności w/w orzeczenia sądu amerykańskiego na terenie Polski, który to wniosek został uwzględniony w postanowieniu z dnia 18 lutego 2011 r. wydanym w sprawie I Co 65/11. Jednakże postanowieniem z dnia 21 czerwca 2011 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie w sprawie I ACz 798/11 na skutek zażalenia E. N. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu I instancji w ten sposób, że wniosek A. B. oddalił. W uzasadnieniu swej decyzji Sąd Apelacyjny powołał się na art. 1150 k.p.c. zgodnie z którym stwierdzenie wykonalności następuje, jeżeli orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi. Sąd II instancji wskazał, iż kwestia ta podlegała ocenie według prawa amerykańskiego, które (konsumenckie prawo upadłościowe) przewiduje na zasadzie § 727 Rozdział 7 Tytuł 11 U. S. C. (thr B. C. – Kodeksu Upadłościowego) możliwość oddłużenia generalnie wszystkich długów dłużnika, które istniały w dniu wniesienia sprawy o ogłoszenie upadłości. W świetle powyższego Sąd Apelacyjny przyjął, iż na terytorium USA od dnia 9 czerwca 2010 r. w stosunku do skarżącej nie można skutecznie egzekwować długów, z których została zwolniona, w tym również długów wnioskodawczyni, które istniały przed ogłoszeniem upadłości E. N. a które nie należą do kategorii długów, które pomimo ogłoszenia upadłości nie przekształcają się w zobowiązania naturalne. Sąd Apelacyjny zakwestionował też twierdzenia A. B., iż ta nie wiedziała o toczącym się postępowaniu upadłościowym wskazując na przedstawione przez E. N. zaświadczenie o zawiadomieniu wnioskodawczyni o zgromadzeniu wierzycieli jak też na listę wierzycieli posiadających niezabezpieczone wierzytelności niepriorytetowe, na której wymieniona była wnioskodawczyni. Sąd

Apelacyjny wskazał także, iż majątek E. N. położony w Polsce nie należy do masy upadłości, a zatem bezprzedmiotowa staje się jego ochrona wynikająca z przepisów polskiej ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Na zakończenie Sąd jednak stwierdził, iż w kontekście brzemienia art. 1103 (7) pkt 4 k.p.c. jurysdykcja sądu amerykańskiego w sprawie wnioskodawczyni o zwrot pożyczki nie jest wyłączna.

Pozwana E. N. w dacie wniesienia pozwu posiadała na terenie Rzeczypospolitej Polskiej majątek w postaci prawa odrębnej własności dwóch lokali mieszkalnych o nr (...) w budynku przy ul. (...) w K.

W dniu 30.03.2012 roku pozwana darowała własność w/w lokali na rzecz swojej matki K. N..

Poczyniwszy powyższe ustalenia, w rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje :

Na podstawie przepisu art. 1103(7) pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 15 k.p.c. sprawa z uwagi na posiadany przez pozwaną znaczny majątek (dwa lokale mieszkanie) na terytorium RP podlegała jurysdykcji sądu polskiego.

Powództwo było zasadne.

Zdaniem Sądu meriti, ponieważ umowa pożyczki, której fakt zawarcia oraz postanowienia, nie były kwestionowane przez pozwaną, została zawarta pomiędzy dwiema obywatelkami polskimi mającymi miejsce pobytu w Stanach Zjednoczonych Ameryki to zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U.1965.46.290 z póź. zm.) , która to ustawa obowiązywała w dacie zawarcia umowy pożyczki przez strony tj. w dniu 05.11.2005 roku.

W związku z umową pożyczki z dnia 05 listopada 2005 roku, potwierdzonej skryptem dłużnym, strony dokonały wyboru prawa właściwego do jego interpretacji i egzekwowania, wskazując prawo stanu I..

Zgodnie zaś z prawem I. umową jest porozumienie między właściwymi stronami oparte na odpowiednim, wzajemnym zobowiązaniu do działania lub do zaniechania. Do zawarcia ważnej umowy wymagane jest świadczenie wzajemne, oferta i zaakceptowanie oferty. Musi być również wzajemność zobowiązań i porozumienie, którego warunki muszą być zdefiniowane w sposób na tyle wyczerpujący, że czynią je pewnym i możliwym do określenia.

Jeżeli strona nie wykona swoich zobowiązań wynikających z umowy, bez ważnej przyczyny, to jest ona odpowiedzialna za naruszenie umowy a środki ochrony prawnej wynikające z tego naruszenia zależą od tego, czy naruszenia są istotne, czy nieistotne. Powód musi wówczas udowodnić istnienie umowy, wykonanie jej warunków przez powoda, jej naruszenie przez pozwanego i szkodę powstałą w wyniku takiego naruszenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka udowodniła fakt zawarcia w dniu 05 listopada 2005 roku między stronami procesu umowy mocą, której powódka A. B. zobowiązała się pożyczyć pozwanej E. N. kwotę 50.000 USD, co uczyniła. Pozwana zaś zobowiązała się spłacić całą kwotę pożyczki wraz z odsetkami do dnia 15 listopada 2009 r. Spłata pożyczki miała następować w miesięcznych ratach po 1268,13 USD począwszy od 15 grudnia 2005 r. W pkt (...)strony przewidziały, iż pożyczka będzie oprocentowana w wysokości 10% od niespłaconej części kapitału aż do ostatecznej spłaty. Pkt(...) umowy stwierdzał, iż jeżeli wystąpią pewne zdarzenia zobowiązania wynikające z umowy staną się natychmiast należne bez wzywania pożyczkobiorcy do zapłaty. Zdarzeniami tymi były: niespłacanie przez pożyczkobiorcę kwoty należnej na podstawie umowy w całości w dniu płatności lub przed tym terminem, śmierć pożyczkobiorcy, wszczęcie postępowania upadłościowego z udziałem pożyczkobiorcy w roli dłużnika, wniosek o wyznaczenie syndyka dla pożyczkobiorcy, przeprowadzenie cesji generalnej na rzecz wierzycieli pożyczkobiorcy, niewypłacalność pożyczkobiorcy. W pkt (...) strony zastrzegły, że jeżeli nastąpi niedotrzymanie warunków umowy jaki przewidziano w pkt(...) niespłacona część kwoty kapitału będzie oprocentowana od dnia wystąpienia tego zdarzenia w skali roku w wysokości 10%.

Za udowodnione uznał Sąd Okręgowy, że pozwana zaprzestała spłaty pożyczki oraz, że do ostatecznej spłaty pozostała kwota 26.366,99 USD. Okoliczność ta wynika, między innymi, z dokumentu urzędowego jakim jest wyrok Sądu Okręgowego Okręgu C., S. I. z dnia 22 lutego 2010 r. Według stanowiska Sądu a guo, nieudowodnione pozostały

twierdzenia pozwanej, że uregulowała pożyczkę w 24 ratach po 1268,13 USD, że powódka otrzymała nadto od niej czek na kwotę 300 USD oraz markowe ubrania o znacznej wartości w tym futro z nerek o wartości 7000 USD i inne o wartości 1200 USD. Jak argumentował Sąd I instancji, nieoparte żadnym dowodem pozostało twierdzenie pozwanej, że strony ustaliły, że nie będą naliczane odsetki od zaległości. Powódka w swoim zeznaniu przyznała, że otrzymała od pozwanej czek o wartości 300 USD w lipcu 2008 roku oraz futro o wartości 2 500 USD, które to wartości zostały odjęte od długu pozwanej przed sądem. Pozwana natomiast nie przedstawiła żadnych wiarygodnych dowodów na odmienny przebieg zdarzeń.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał za udowodnione istnienie długu pozwanej o jakim mowa w pozwie.

Za udowodniony uznał również Sąd I instancji fakt, że w dniu 11 lutego 2010 r. E. N. złożyła wniosek do sądu amerykańskiego o ogłoszenie bankructwa, które wobec wnioskodawczyni zostało ogłoszone w dniu 9 czerwca 2010 r. Ogłoszenie bankructwa E. N. na terenie USA odbyło się na podstawie C. 7 Rozdziału 7 Kodeksu Upadłościowego USA, a wierzytelność A. B. wynikająca z umowy pożyczki objęta była tym bankructwem. Wskutek ogłoszenia upadłości został wydany tzw. „discharge of debtor” tj. zwolnienie dłużnika z długów objętych postępowaniem upadłościowym. Po złożeniu wniosku o bankructwo E. N. objęta została procedurą ochroną przed wierzycielami tzw. automatic stay – nakazem sądowym zabraniającym wierzycielom dochodzenia należności w czasie toczącego się postępowania o bankructwo. W toku trwającego postępowania pozwana nie zgłosiła jako swojego majątku – majątku posiadanego w Polsce.

Skutkiem ogłoszenia bankructwa pozwanej na zasadzie § 727 Rozdział 7 Tytuł 11 U. S. C. (the B. C. – Kodeksu Upadłościowego) doszło do oddłużenia wszystkich długów pozwanej, które istniały w dniu wniesienia sprawy o ogłoszenie upadłości, w tym długu powódki. Na terytorium USA od dnia 9 czerwca 2010 r. w stosunku do pozwanej nie można skutecznie egzekwować tego długu, z którego została zwolniona.

Jak wskazał Sąd I instancji, możliwość zastosowania tych przepisów prawa Stanów Zjednoczonych Ameryki została przez powódkę zakwestionowana na mocy art. 6 p.p.m., który stanowił, że prawa obcego stosować nie można, jeżeli jego stosowanie miałyby skutki sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Uwzględnienie klauzuli porządku publicznego znajduje zastosowanie po ustaleniu treści prawa obcego, które znajdowałyby zastosowanie. Przepis art. 6 p.p.m. ma na celu ochronę przed zastosowaniem przepisów prawa obcego, które są całkowicie sprzeczne z założeniami polskiego porządku prawnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie do pogodzenia z zasadą konstytucyjną państwa prawa i sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP byłaby sytuacja, gdyby doszło do uznania, że zwolnienie pozwanej z długu na skutek ogłoszenia bankructwa w USA wywołało skutek również na terytorium RP, w sytuacji gdy posiadała ona znaczny majątek w Polsce, którego nie wykazała w swoim wniosku o ogłoszenie bankructwa, a dzięki temu zyskała całkowite umorzenie długów.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach proces orzeczono na podstawie przepisu art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyła pozwana, zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając:

Błędy w ustaleniach faktycznych, a to:

- przy#cie, #e pozwana nadal zalega powódce kwot# 26.366,99 USD ##dan# w pozwie, podczas gdy pozwana wp#aci#a na rzecz powódki 24 raty po 1268,13 USD czyli ##czn# kwot# 30.435,12 USD oraz przekaza#a jej czek na kwot# 300 USD, futro z nerek o warto#ci 7500 USD i ubrania o warto#ci 1200 USD, co daje ##czn# kwot# 39.435,12 USD a wi#c do zap#aty pozosta#o 10.564,88 USD, jak równie# strony ustali#y, #e pozwana zostanie zwolniona od odsetek umownych,

-przyjęcie, że pozwana nadal zalega powódce kwotę 26.366,99 USD, gdyż taka kwota wynika z wyroku Sądu Okręgowego Okręgu C., podczas gdy pozwana nie uczestniczyła w postępowaniu przed Sądem Okręgu C. i nie podjęła obrony w tej sprawie, gdyż korespondencja była wysyłana na jej niewłaściwy adres (w C.), gdy ta zamieszkiwała już na F. i o zapadnięciu wyroku pozwana dowiedziała się już po wydaniu wyroku i nie kwestionowała go, gdyż nie było takiej możliwości, zwłaszcza iż biegu nabrało już postępowanie o ogłoszeniu jej bankructwa, gdzie kwota ta została zgłoszona;

-przyjęcie, że pozwana była w chwili ogłoszenia jej bankructwa właścicielką znacznego majątku na terenie Polski, czego celowo nie zgłosiła w postępowaniu upadłościowym co naraziło powódkę na szkodę, podczas gdy majątek położony na terenie Polski nie może należeć do masy upadłości i nie mógł zostać zgłoszony w postępowaniu upadłościowym na terenie USA, co więcej pozwana była wówczas właścicielką jednego a nie dwóch lokali, gdyż lokal dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...) numer (...) przy al. (...) został przez pozwaną nabyty dopiero 5 stycznia 2012r. a więc dwa lata po ogłoszeniu bankructwa pozwanej

-pominięcie faktu, iż powódka była uczestniczką postępowania upadłościowego pozwanej na terenie USA, miała możliwość skorzystania z prawa sprzeciwienia się oddłużeniu pozwanej, z którego to uprawnienia nie skorzystała,

II. naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 233 kpc poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na całkowitym braku wzięcia pod uwagę i oceny dowodu w postaci zeznań świadka K. N. i niewyjaśnienie przez Sąd czy zeznaniom świadka K. N. nie dał wiary, z jakich przyczyn czy też zeznania te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, podczas gdy świadek potwierdził podnoszone przez pozwaną okoliczności dotyczące spłaty pożyczki,

- art. 233 kpc poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że nie zgłoszenie przez pozwaną w postępowaniu upadłościowym na terenie USA majątku posiadanego w Polsce, czyli wówczas wyłącznie jednego lokalu o numerze (...) przy al. (...) w K., dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...), doprowadziło do pokrzywdzenia powódki, gdy tymczasem Sąd nie wziął pod uwagę, że w dziale (...) księgi wieczystej wymienionego lokalu wpisana jest hipoteka kaucyjna na zabezpieczenie kredytu bankowego zaciągniętego 31 maja 2001r. na kwotę dwieście siedemdziesiąt trzy tysiące siedemset siedemdziesiąt sześć 20/100 zł, która to hipoteka winna zostać zaspokojona w razie spieniężenia lokalu i to z pierwszeństwem wobec innych roszczeń niezabezpieczonych rzeczowo,

- art. 233 kpc poprzez przyjęcie, że pozwana była w chwili ogłoszenia jej bankructwa właścicielką znacznego majątku na terenie Polski, czego celowo nie zgłosiła w postępowaniu upadłościowym co naraziło powódkę na szkodę, podczas gdy majątek położony na terenie Polski nie może należeć do masy upadłości i nie mógł zostać zgłoszony w postępowaniu upadłościowym na terenie USA, co więcej pozwana była wówczas właścicielką jednego a nie dwóch lokali, gdyż lokal dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...) numer(...) przy al. (...) został przez pozwaną nabyty dopiero 5 stycznia 2012r. a więc dwa lata po ogłoszeniu bankructwa pozwanej,

-treści art. 233 kpc poprzez danie wiary w całości zeznaniom powódki i przyjęcie, że twierdzenia w nich zawarte nie znalazły przeciwdowodu, podczas gdy zeznania świadka K. N. mogły mieć taki charakter jednakże Sąd dowód ten z niewiadomych przyczyn pominął,

- treści art. 328 § 2 kpc poprzez nienależyte uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej oceny dowodów poprzez całkowite pominięcie oceny zeznań świadka K. N.,

-treści art. 328 § 2 kpc poprzez brak w uzasadnieniu wyroku pogłębionego wywodu dotyczącego podstawy prawnej wyroku polegającego na niewskazaniu z jakich przyczyn uznanie za skuteczne zwolnienia pozwanej z długu w USA na terenie Polski jest sprzeczne z art. 2 Konstytucji RP,

III. Naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 6 ppm w związku z art. 491 21 Prawa Upadłościowego poprzez błędną ich interpretację i przyjęcie, że zastosowanie przepisów prawa obcego przewidującego oddłużenie pozwanej w wyniku zastosowania przepisów Kodeksu Upadłościowego USA - Rozdziału 7 stoi w sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, podczas gdy polski porządek prawny również przewiduje analogiczną procedurę oddłużenia odpowiadającą wymienionemu Rozdziałowi 7 a jest ona zawarta w Tytule V części trzeciej Prawa Upadłościowego (uprzednio Prawa Upadłościowego i Naprawczego) - w szczególności art. 491 21 przewiduje całkowite oddłużenie dłużnika z zadłużenia powstałego przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości,

- art. 6 ppm poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że nie do pogodzenia z zasadą konstytucyjną państwa prawa i sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP byłaby sytuacja gdyby doszło do uznania, że ogłoszenie bankructwa na terenie USA odnosi skutek na terenie Polski, w sytuacji gdy pozwana posiadała znaczny majątek na terenie Polski i nie zgłosiła go w postępowaniu upadłościowym na terenie USA, podczas gdy nie było możliwe zgłoszenie tego majątku w postępowaniu upadłościowym na terenie USA, co więcej pozwana była wówczas właścicielką jedynie jednego z przedmiotowych lokali,

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o :

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,

a nadto przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanej , podnosząc , iż dotychczas nie było możliwe ,gdyż pozwana nie posiadała środków finansowych na przelot z F. do C., które dzieli odległość kilkuset kilometrów, a koszt zakupu biletów jest znaczny. W chwili obecnej , jak apelując podniosła, posiada środki na zakup biletu lotniczego wobec czego wniosek o przeprowadzenie dowodu przesłuchania pozwanej należy uznać za uzasadniony.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja pozwanej nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie. Podnoszone w apelacji zarzuty okazały się bezzasadne i tym samym nie stanowiły dostatecznej podstawy do weryfikacji zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez apelującą.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy , które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne, czyniąc integralną częścią uzasadnienia, co czyni ich powtarzanie w dalszej części uzasadnienia zbędnym.

W wywiezionej apelacji skarżąca zarzuciła zarówno naruszenie przez Sąd orzekający przepisów prawa procesowego jak i przepisów prawa materialnego. W sytuacji, w której skarżąc podważa zasadność zaskarżonego orzeczenia , powołując się zarówno na naruszenie prawa materialnego jak i przepisów procedury, w pierwszej kolejności wymaga rozważenia zarzut naruszenia przepisów procesowych, bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony na tle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego.

Wymaga podkreślenia, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c) z tym zastrzeżeniem , że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody , a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji może mieć miejsce wyjątkowo. Stosując zasady tzw. apelacji pełnej należy stwierdzić, że obowiązkiem Sądu Apelacyjnego nie jest rozpoznanie samej apelacji lecz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia. Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07 OSN 2008 nr 6 poz. 55) której nadano moc zasady prawnej sąd drugiej

instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego.

Pamiętać jednak należy, że w postępowaniu zwykłym apelacja podlega oddaleniu, jeżeli stwierdzone uchybienia naruszenia prawa procesowego nie prowadzą do zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku. Wynika to z faktu, że pomiędzy zasadnymi zrzutami apelacji a treścią rozstrzygnięcia musi istnieć związek przyczynowy. W niniejszej sprawie to pozwana w złożonej apelacji winna przedstawić przekonującą argumentację, że w postępowaniu przez Sądem Okręgowym doszło do takiego naruszenia przepisów postępowania, które dawałoby podstawę do stwierdzenia (biorąc pod uwagę treść zarzutów apelacji) o nieprawidłowym ustaleniu stanu faktycznego.

Zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie został w apelacji w ogóle uzasadniony. Uzasadnienie takiego zarzutu musi polegać na odwołaniu się do faktów, jakie zdaniem skarżącej rzeczywiście miały miejsce, porównanie ich z faktami ustalonymi przez sąd oraz stosownej analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazującej, że to fakty podane przez stronę, a nie ustalone przez sąd, rzeczywiście miały miejsce. W szczególności wymaga wskazania jakie dowody przemawiające za odmiennymi ustaleniami zostały przez sąd I instancji pominięte, względnie błędnie ocenione. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku nie może natomiast sprowadzać się do samej tylko odmiennej oceny materiału dowodowego czy też tylko do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w zaskarżonym wyroku, gdyż sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych, opartego na innych dowodach od tych, na których oparł się Sąd I instancji, nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez ten sąd błędu w ustaleniach faktycznych (tak Sąd Najwyższy OSN w SK 2007/1/559)

Tymczasem, stanowisko pozwanej koncentruje się wyłącznie na próbie przeforsowania swojego stanowiska w sprawie.

W kwestii wysokości pozostałej do spłacenia kwoty pożyczki, pozwana w ogóle nie odnosi się do żadnego wiarygodnego dowodu, tylko twierdzi, że nie zgadza się z ustaleniami dokonanyymi przez sąd I instancji. Wskazać zatem należy, iż oprócz dowodu z dokumentu urzędowego w postaci wyroku Sądu Okręgowego Okręgu C. zasądzającego od pozwanej na rzecz powódki kwotę 26.366,99 USD z tytułu niespłaconej kwoty pożyczki, także i inny fakt wskazuje na prawidłowość ustaleń Sądu I instancji w tej kwestii. Wszak we wniosku o ogłoszenie bankructwa, datowanym na luty 2010r – pozwana zgłosiła wierzytelność w stosunku do powódki w kwocie 24.000 USD w związku z zawartą umową pożyczki, a zatem pozwana sama wprost uznała roszczenie powódki, co najmniej do kwoty w tej wysokości. I o ten fakt, Sąd Apelacyjny poszerza ustalenia Sądu Okręgowego.

Po dacie złożenia wniosku o ogłoszenie bankructwa, żadne spłaty na rzecz powódki już nie miały miejsca.

Dalej, żaden dowód nie wskazuje na lansowaną przez pozwaną tezę, jakoby powódka zwolniła pozwaną z obowiązku zapłaty odsetek umownych. Poza swoim twierdzeniem, pozwana nie powołuje się na żaden wiarygodny dowód. Samo zaś twierdzenie strony, nie jest żadnym dowodem.

Nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości twierdzenie pozwanej, iż nie uczestniczyła w postępowaniu przed Sądem Okręgu C. i nie podjęła obrony w sprawie, gdyż korespondencja była jej wysyłana na niewłaściwy adres (w C.) a ona mieszkała już na F.. Ze zgromadzonego w sprawie, o nadanie klauzuli wykonalności wyroku sądu zagranicznego do sygn. I Co 65/11 materiału, wynika ewidentnie, iż odpis pozwu został poznaje doręczony osobiście w dniu 1 grudnia 2009r w hrabstwie M. (M. C.) w stanie F..

I o ten fakt, Sąd Apelacyjny także poszerza ustalenia Sądu Okręgowego.

Nie ulega żadnej wątpliwości, iż w chwili ogłoszenia bankructwa, pozwana była właścicielką znacznego majątku na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Nie ma natomiast doniosłości prawnej okoliczność, czy ten majątek pozwana mogła, czy też nie mogła zgłosić, w toczącym się na terenie USA, postępowaniu upadłościowym.

Także okoliczność, iż powódka miała możliwość sprzeciwienia się oddłużeniu pozwanej, jest irrelevantną , z punktu widzenia istotny sprawy.

W kontekście powyższego stwierdzić należy, iż przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu, skarżąca nie wykazała.

Zarzut naruszenia art. 233 kpc nie zasługuje na uwzględnienie.

Art. 233 składa się z dwóch jednostek redakcyjnych , oznaczonych paragrafami , z których każda stanowi odrębną regulację , a naruszenie każdego z nich musi mieć inny charakter. Stąd zarzut naruszenia art. 233 kpc , musi precyzować , którego z paragrafów tego artykułu dotyczy . Przytoczone argumenty wskazują , iż skarżącym chodzi o naruszenie art. 233 § 1 kpc .

Powyższy przepis wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów i wynika z niego obowiązek wyprowadzenia z materiału dowodowego wniosków logicznie poprawnych i znajdujących pokrycie w tych dowodach. Do kryteriów oceny wiarygodności i mocy dowodowej należą m.inn. doświadczenie życiowe , poprawność logiczna , prawdopodobieństwo wystąpienia określonych zdarzeń. Jeżeli jednak z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego , to ocena ta musi być uznana za prawidłową , chociażby w równym stopniu z tego samego materiału dowodowego można byłoby wysnuwać wnioski odmienne. Dlatego zarzut apelacji, dla swojej skuteczności, nie może polegać na przedstawieniu przez skarżącą własnej wersji wydarzeń. Skarżąca musi wykazać , że oceniając materiał dowodowy , sąd popełnił uchybienie polegające na braku logiki w wiązaniu faktów z materiałem dowodowym albo też, że wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej lub wreszcie, że sąd wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnił jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych. Oznacza to, że rolą skarżącego jest obalenie wersji zdarzeń przyjętych przez sąd , nie zaś zbudowanie własnej (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia : 10.01.2002 III CKN 572/99, z dnia 27.09.2002r II CKN 817/00, z dnia 6.06.2003 IV CK 274/02)

Zgodnie z brzmieniem art. 233 § 1 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania , na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczają trzy czynniki – logiczny, ustawowy i ideologiczny.

Czynnik logiczny oznacza, że sąd ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Między wnioskami sądu, które wyprowadza on przy ocenie konkretnych dowodów , nie mogą istnieć sprzeczności. Wszystkie wnioski muszą stanowić logiczną całość Własne przekonanie sądu nie może naruszać zasady logicznego powiązania wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania ani doświadczenia życiowego, a jedynie wykazanie takich okoliczności mogłoby stanowić o skutecznym postawieniu naruszenia wskazanego wyżej przepisu (por. orz. SN z 6.11.1998 II CKN 4/98)

Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu , przedstawianie własnej wizji stanu faktycznego opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów (por. wyrok SA w Poznaniu z 27.04.2006 I ACa 1303/05 Lex 214251)

Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest bowiem podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia , a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak SN w orz. Z 16.02.1996 II CRN 173/95)

Sąd Okręgowy uwzględnił wszystkie przeprowadzone w toku postępowania dowody , wyciągnął z nich wnioski logicznie poprawne , w sposób obiektywny i wszechstronny rozważył wszystkie okoliczności ujawnione w toku postępowania oraz zawarte w aktach sprawy i w oparciu o nie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych , nie naruszając przy tym w żaden sposób przepisów prawa procesowego. O poprawności wniosków sądu I instancji

świadczą pisemne motywy uzasadnienia , w których przedstawione zostały wszystkie fakty stanowiące podstawę wydanego wyroku, a także omówione dowody ze wskazaniem , którym sąd I instancji dał wiarę.

A zatem prawidłowe procedowanie oraz wyrokowanie w sprawie uchyla konieczność analizowania całości postępowania- zbędne jest powielanie przedstawionej przez Sąd I instancji argumentacji , a kontrola instancyjna sprowadza się jedynie do krytyki złożonego środka zaskarżenia , ograniczając się do zarzutów wyartykułowanych przez skarżącą w toku postępowania odwoławczego.

Zarzuty apelacji sprowadzają się do gołosłownej polemiki pozwanej z prawidłowym rozstrzygnięciem sądu I instancji, stanowią polemikę ze swobodną oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd I instancji, której to ocenie nie można nic zarzucić, skoro ocena ta nie wykracza poza ramy określone w art. 233 § 1 kpc. Swe zadanie w przedmiocie oceny wiarygodności i mocy dowodowej zaoferowanych w sprawie dowodów według własnego przekonania , na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału - Sąd Okręgowy wypełnił nienagannie.

Pozwana prezentuje konkurencyjne spojrzenie na sprawę, ale nie jest w stanie obalić argumentacji Sądu Okręgowego

Tak w samych zarzutach jak i uzasadnieniu apelacji pozwana nie wskazuje, jakich braków w logice czy błędów w toku rozumowania dopuścił się Sąd I instancji.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002r sygn. II CKN 817/00 Lex 56906 stanął na stanowisku , że "(...) jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym , to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc) i musi się ostać , choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego , dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądy wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego , nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo- skutkowych , to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona(..)".

Dla skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc niezbędne jest wskazanie dowodów , które miały zostać wadliwie ocenione oraz kryteriów swobodnej oceny dowodów , które naruszył sąd (logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego , zasad wiedzy itp.) jak również wpływu uchybień na treści orzeczenia.

Apelująca wprawdzie wskazała na konkretny dowód tj. dowód z zeznań świadka K. N. jednakże lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku , że ocena powyższego dowodu, nie ma wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Świadek K. N. zeznała "(...) tak słyszałam o pożyczce jaką A. B. udzieliła mojej córce. Nie wiem natomiast ile to było , ale było to w dolarach. Nic nie wiem o żadnej kwocie. To wszystko było w tajemnicy , ja się dopiero dowiedziałam jak się rozprawy zaczęły. Wiem, że pożyczyła ale ile i jaka kwota tego nie wiem. Moja córka powódce to spłacała przez dwa lata. Wtedy w C. jak ja byłam , jak zwolnili ją z pracy bo przyszedł nowy właściciel , to ona zaprzestała spłacać. Nie wiem też ile spłaciła. (...) Wiem, że dała powódce futro z nerek za 7.500 USD w ramach spłaty części pożyczki (...) dokładnie to ja więcej nie wiem , bo tam wtedy w S. mnie nie było (...) Coś jeszcze dawała moja córka powódce na spłatę pożyczki w formie kurtek skórzanych ale nie wiem ilu i z jakiej skóry(...) Była to damska kurtka. Nie wiem , czy moja córka oddawała powódce jakieś pieniądze. Mnie tam nie było. (...) nie wiem kiedy to futro było przekazywane(...)"

Skoro świadek nie ma wiedzy ani na temat tego, jaką kwotę pozwana pożyczyła od powódki , ani na temat tego czy i jaką kwotę pozwana oddała powódce z tytułu pożyczki , Sąd I instancji nie czynił ustaleń w oparciu o dowód z zeznań tegoż świadka.

Świadek nie wie też , kiedy to futro było przekazywane powódce, a zatem logicznym jest, iż dał wiarę pozostałemu materiałowi dowodowemu z którego wynika, iż futro pozwana przekazała powódce , na poczet spłaty części pożyczki, jeszcze przed wytoczeniem sprawy do Sądu Okręgowego Okręgu C. tj. przed listopadem 2009r i o jego wartość obniżyła

dochodzoną kwotę z tytułu udzielonej pożyczki. Jak wynika z dokumentu w postaci oświadczenia D. S. (k- 174) futro z norek , na polecenie pozwanej , przewoził powódce wiosną 2009r a zatem powyższy fakt (nota bene nie zaprzeczony przez powódkę) miał miejsce jeszcze przed wytoczeniem przez powódkę powództwa przed sądem amerykańskim.

Nie ma doniosłości prawnej okoliczność, z jakich względów pozwana nie zgłosiła do toczącego się na terenie USA postępowania o ogłoszenie bankructwa , faktu posiadania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej majątku nieruchomości.

Wniosek z powyższego jest jednoznaczny , mianowicie Sąd I instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów i nie popełnił błędów w logicznym rozumowaniu.

Chybiony jest zarzut apelanta naruszenia art. 328 § 2 kpc.

Naruszenie normy art. 328 § 2 kpc może być skutecznym zarzutem apelacji tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów , bądź zawiera tak kardynalne braki , które uniemożliwiają kontrolę instancyjną. Naruszenie przepisu , określającego wymagania , jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku może być ocenione jako mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy sytuacjach tylko wyjątkowych , do których można zaliczyć takie, w których braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne , że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej kontroli instancyjnej. W przedmiotowej sprawie uzasadnienie wyroku zawiera wszystkie elementy przewidziane w komentowanym przepisie i na jego podstawie można odtworzyć tok rozumowania Sądu I instancji.

Ponadto , naruszenie art. 328 § 2 k.p.c nie może być kwalifikowane jako naruszenie przepisów postępowania wpływające w sposób istotny na wynik sprawy , albowiem uzasadnienie sporządzane jest już po wydaniu wyroku.

W konkluzji, stan faktyczny – poszczególne jego ogniwa oraz zbiorcza , syntetyczna kwalifikacja dokonana przez Sąd Okręgowy – w pełni uzasadnia ocenę, o nietrafności zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego .

Oceniając zarzuty materialno prawne należy uznać je za trafne o tyle , o ile skarżąca kwestionuje prawidłowość oparcia rozstrzygnięcia Sądu I instancji na przepisie art. 6 Prawa prywatnego międzynarodowego . Pomimo jednak iż – zdaniem Sądu Apelacyjnego, dla oceny , jaki skutek wywołuje na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, wydany na terenie USA wyrok w sprawie bankructwa pozwanej, przepis art. 6 p.p.m nie znajduje zastosowania , to jednak zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

By odnieść się do stanowiska pozwanej należy poczynić kilka ogólnych uwag.

Z dniem 1 lipca 2009r nastąpiła zmiana przepisów Księgi trzeciej Kodeksu Postępowania Cywilnego – Uznawanie i stwierdzenie wykonalności – Tytuły I – VI .

Diametralnej zmianie uległ przepis art. 1145 kpc . Poprzednio (przed zmianą) skuteczność na obszarze Polski nie nadających się do wykonania w drodze egzekucji orzeczeń sądów zagranicznych w sprawach cywilnych , które należały do drogi sądowej, zależała od uznania ich przez sąd polski. Skuteczność zagranicznych orzeczeń sądowych na obszarze Polski , uzależniona była od uprzedniego uznania ich przez sąd polski po przeprowadzeniu specjalnego postępowania (tzw. postępowania delibacyjnego) Obecnie – po zmianie , orzeczenia sądów państwa zagranicznych , wydane w sprawach cywilnych podlegają uznaniu z mocy prawa, chyba że istnieją przeszkody określone w art. 1146 kpc. Uznanie z mocy prawa (ex lege) oznacza, iż orzeczenie sądu państwa obcego wywołuje bezpośredni skutek na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, bez przeprowadzenia specjalnego postępowania. Zmiana ta dotyczy wszystkich tych orzeczeń , które zostały wydane , zatwierdzone po 1 lipca 2009r . Powyższe oznacza, iż wydane na terenie USA w dniu 9 czerwca 2010r ogłoszenie o bankructwie pozwanej (zwolnienie z długu z odpowiedzialności za dług, w tym dług w stosunku do powódki) , wywołuje skutek na terenie Rzeczypospolitej Polskiej , chyba że istnieją przeszkody w jego uznaniu, o których mowa w art., 1146 kpc. Wymienione w tym przepisie w sposób enumeratywny, negatywne przesłanki skutkujące odmową uznania , podlegają uwzględnieniu przez sąd polski z urzędu.

W realiach sprawy niniejszej, zdaniem Sądu Apelacyjnego, z taką właśnie przeszkodą, skutkującą odmową uznania orzeczenia sądu amerykańskiego o bankructwie pozwanej, mamy do czynienia. Mianowicie – zachodzi negatywna przesłanka uznania o której mowa w art. 1146 § 1 pkt. 7 tj. przedmiotowe orzeczenie nie podlega uznaniu, albowiem jego uznanie byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego)

Nie ma zatem powodu by odwoływać się do przepisu art. 6 p.p.m, skoro powyższy przepis dotyczy zastosowania prawa obcego, a przecież Sąd I instancji, dla oceny skuteczności orzeczenia sądu amerykańskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, prawa obcego nie stosował.

Powracając do tematu :

Klauzula *ordre public* jest klauzulą generalną i jako taka jest pojęciowo otwarta, niedookreślona, a wyjaśnienie jej treści jest pozostawione sądowi orzekającemu w danej sprawie. Pojęcie porządku prawnego jest elastyczne; można powiedzieć, że zmienne w czasie i przestrzeni. Zarówno doktryna, jak i orzecznictwo sformułowały jednak ogólne zasady, którymi należy kierować się przy zastosowaniu klauzuli. Warunkiem koniecznym zastosowania klauzuli porządku publicznego jest zbadanie skutków zastosowania prawa właściwego lub uznania orzeczenia zagranicznego opartego na tym prawie. Jeżeli skutki te są sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego, wówczas klauzula znajdzie zastosowanie. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2010r IV CSK 224/10 OSN 2011 nr 9 poz.101) Przez podstawowe zasady porządku prawnego należy rozumieć fundamentalne zasady konstytucyjne dotyczące ustroju społeczno-gospodarczego oraz naczelną zasadę rządzącą poszczególnymi dziedzinami prawa materialnego i procesowego. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21.04.1978 IV CR 65/78; postanowienie Sądu Najwyższego z 9.03.2004 I CK 412/03;)

Należą do nich normy i wartości leżące u podstaw danego systemu prawnego. Nie wystarczy zatem zwykłe naruszenie tych zasad, ale naruszenie powinno być oczywiste, wyraźne, istotne, a zatem klauzula może być stosowana w szczególnie rażących wypadkach. Zastosowanie klauzuli porządku publicznego powinno być ograniczone do naruszeń rzeczywiście podstawowych, nie budzących wątpliwości co do swojego fundamentalnego znaczenia, zasad własnego porządku prawnego (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 9.12.2010r IV CSK 224/10)

Orzeczenie sądu zagranicznego będzie więc naruszeniem zasady porządku publicznego w Polsce tylko wówczas, gdy jego skutek jest nie do pogodzenia z samą koncepcją określonej instytucji prawnej w Polsce, nie zaś jedynie z poszczególnymi przepisami regulującymi w obydwu państwach tę samą instytucję; chodzi o sprzeczność rezultatu orzeczenia z tymi zasadami (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.02.2011 II CSK 425/10).

Rozwijając tę myśl, należy zatem ocenić, jaki rezultat wywołało orzeczenie sądu amerykańskiego o upadłości pozwanej i czy ten rezultat jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie ulega wątpliwości, iż rezultatem orzeczenia wydanego na terenie USA o upadłości pozwanej, jest zwolnienie dłużnika z długów objętych postępowaniem upadłościowym. Ogłoszenie bankructwa spowodowało umorzenie wszystkich zobowiązań pozwanej powstałych przed dniem bankructwa i niedopuszczalność ich dochodzenia. Skoro dług pozwanej, w relacji do powódki był objęty tym postępowaniem, to oznacza zwolnienie pozwanej z tego długu, w stosunku do powódki. Powyższe zaś, nie jest do pogodzenia z samą koncepcją instytucji upadłości i zasadami rządzącymi prawem upadłościowym. Mianowicie, upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Dłużnik zaś jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań, z uwagi na brak majątku. Tymczasem, w dacie ogłoszenia upadłości pozwana posiadała na terenie Rzeczypospolitej Polskiej majątek nieruchomości znacznej wartości w stosunku do długu, w postaci lokalu mieszkalnego nr (...) o pow. 48,8 m² położonego w K. przy ul. (...) oraz przysługiwało jej prawo żądania zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży lokalu nr (...) o pow. 36 m² położonego w K. przy ul. (...). Nota bene w dniu 5 stycznia 2012r (a zatem 1,5 roku później) pozwana nabyła własność tegoż lokalu. Bez znaczenia pozostaje okoliczność, z jakich powodów powyższego majątku pozwana nie zgłosiła do postępowania upadłościowego, toczącego się na terenie USA.

Irrelevantnym jest także, z punktu widzenia istoty sprawy, iż w toku niniejszego postępowania pozwana ten majątek zbyła matce.

Istotnym jest, iż w dacie ogłaszania upadłości na terenie USA (a uznanie ma skutek ex tunc) pozwana posiadała majątek, z którego powódka mogła się zaspokoić. Nadto, z materiału sprawy nie wynika, by na terenie Polski pozwana miała innych dłużników, niż powódka.

W konkluzji- rezultatem uznania orzeczenia sądu amerykańskiego jest uznanie za bankruta i umorzenie zobowiązań osoby, która- w dacie ogłaszania upadłości- posiadała majątek umożliwiający zaspokojenie wierzyciela. Skutki zatem uznania takiego orzeczenia sądu zagranicznego, są nie jest do pogodzenia z nadrzędną zasadą rządzącą prawem upadłościowym z której wynika, iż upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny.

Po drugie : uznanie orzeczenia sądu zagranicznego z dnia 9 czerwca 2010r, jest także sprzeczne z klauzulą generalną rządzącą prawem cywilnym, a mianowicie z art. 5 kc. W okolicznościach sprawy, pozwanej należy zarzucić nadużycie prawa, a mianowicie czynienie ze swojego prawa użytku sprzecznego ze społeczno- gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Powyższa klauzula generalna ma na celu zapobieganie stosowania prawa w sposób prowadzący do skutków nieetycznych, rozmiągających się w sposób zasadniczy z celem danej regulacji prawnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, sprzecznym z klauzulą porządku publicznego i uchybieniem praworządności jest udzielenie ochrony osobie, która korzysta z przysługującego jej prawa w sposób niezgodny z jego treścią. Uznanie skuteczności orzeczenia sądu amerykańskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, prowadziłyby do skutków nieakceptowanych z punktu widzenia celu instytucji, jaką jest upadłość.

Wobec powyższego należało przyjąć, że argumentacja zaprezentowana w złożonej przez pozwaną apelacji jest nieprzekonująca, a jako taka nie może stanowić skutecznej podstawy do ingerencji w treść orzeczenia Sądu I instancji.

W konsekwencji - odmowa uznania skuteczności orzeczenia sądu amerykańskiego z dnia 9 czerwca 2010r na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, otwiera powódce drogę do dochodzenia należności z tytułu niespłaconej pożyczki, na podstawie zapisów zawartej między stronami umowy z dnia 15 listopada 2005r.

W konkluzji powyższych rozważań stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy wydał wyrok odpowiadający prawu, zatem nie znajdując podstaw do jego kwestionowania, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

Co do zażalenia powódki.

Zażalenie jest uzasadnione.

W ramach kosztów procesu zasądzonych od pozwanej na rzecz powódki, Sąd I instancji nie uwzględnił całości uiszczonych przez powódkę opłat od pozwu, w postaci kwoty 3.263 zł. Powódka bowiem wystąpiła do sądu z pozwem o zapłatę w postępowaniu nakazowym. Uiszczyła opłatę od pozwu w kwocie 1.087 zł. Sąd I instancji nie znalazł jednak podstaw do wydania nakazu zapłaty i skierował sprawę do rozpoznania w postępowaniu zwykłym. Pismem z dnia 16 lutego 2012r pełnomocnik powódki został wezwany do uiszczenia brakującej opłaty od pozwu w kwocie 3.263 zł, co też uczynił. W dniu 29 lutego 2012r na konto Sądu Okręgowego została uiszczona opłata w kwocie 3.263 zł.

Skutkowało to orzeczeniem reformatoryjnym Sądu Apelacyjnego, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c w zw. z art. 397 § 2 k.p.c

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 kpc a na zasądzoną kwotę składają się sumy : opłata od zażalenia w kwocie 33 zł a nadto wynagrodzenia pełnomocnika, które to wynagrodzenie zostało obliczone w kwocie 5.400 zł (od apelacji) na podstawie § 2 pkt. 6 i § 10 ust. 1 pkt 2, i w kwocie 600 zł (od zażalenia) obliczone na podstawie § 2 ust.3 i §10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA Regina Kurek SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Baran